

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360
Uprava:
trg 8 — Telefon 44.
si se ne vračajo.
am je priložiti znamko
za odgovor.

Ministrski predsednik Pašić o luki Baroš

Beograd, 9. avg. (Izv.) Danes je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o vprašanju baroške luke. Min. predsednik Pašić je poročal min. svetu o tem vprašanju ter o stališču posameznih strokovnjakov, ki so prilikom zadnje konference izrazili min. predsedniku Pašiću svoje mnenje v tem

vprašanju. Nato so bila prečitana poročila poedinih ministrov o tem važnem vprašanju ter izjava g. Zanelle, ki jo je dal beograjskim novinarjem. Po daljši debati je izjavil predsednik Pašić, da ne more z g. Zanello voditi pogajanj, dokler se neodvisna reška država definitivno ne formira.

Pečuh in Baranja za edinstvo naše države.

Pečuh, 9. avgusta. Med prebivalstvom v onih delih Baranje, ki ne bodo pripadli naši državi, vlada veliko razburjenje radi glasov o skorajšnji evakuaciji, ki so se z veliko naglico razširili po vseh vaseh. Na zborovanju, ki se je v nedeljo vršilo v Mohaču in na katerem se je manifestiralo za varstvo države, se je ljudstvo hotelo upreti evakuaciji, tako da je položaj postal zelo resen, vendar pa je uspelo voditeljem pomiriti množico. V vaseh vlada veliko ogorčenje, podobno onemu za november l. 1918, ko je istotako prešla evakuacija. Kakor se sodi po vseh znakih, se bo prebivalstvo v množicah uprlo evakuaciji.

Pečuh, 9. avgusta. V nedeljo se je vršilo v Mohaču veliko ljudsko

zborovanje, ki se je zavzelo za varstvo države. Zborovanje se je udeležila velika množica ljudstva, zlasti iz severnih delov Baranje, ki bi naj pripadli Madžarski. Na zborovanju se je manifestiralo za edinstvo naroda in države. Vlada se je zaprosila v sprejeti resoluciji, naj se zakonito varstvo države raztegne na vso okupirano Baranjo radi uspešne obrambe pred komunisti. Sklenilo se je, da se v vsej Baranji osnujejo narodne obrambne čete, ki naj se spoje s celokupno organizacijo Narodne obrane, kot del Narodne obrane za Vojvodino. Narod je navdušeno pozdravljaj državo, ustavo, kralja, prestolonaslednika in min. predsednika Pašića.

Potovanje kralj. nam. Ivana Hribarja.

Kamnik, 8. avgusta. Na slavnostnem obedu, katerega so se udeležili župan mesta Kamnik, zastopniki družtev, uradov in duhovščine, je imel namestnik Ivan Hribar nagovor, v katerem je izrazil svoje veselje, nad našim ujedinjenjem in koncem svojega navdušenega govora napil prvobornitelju jugoslovenske ideje kralju Petru. Na govor g. namestnika je v navdušenju odgovoril kamniški župan Karla Takoj po obedu se je odpravil gospod namestnik v Cerklje, kjer je bil ob 19. uri pred ljudsko šolo svečan sprejem. Pričakovala ga je celokupna šolska mladina, občinski zastopniki, požarna bramba in mnogobrojno ljudstvo. Ko je prišel namestnik na trg, je zapela zbrana šolska mladina himno »Bože pravde«. Nato ga je pozdravil podžupan Likozar s kruhom in soljo, šolarica Lapajne je deklamirala prisojen pozdravni govor in mu izročila šopek cvetlic, nakar sta dve mladi učenki deklamirali Zupančičevi pesmi »Ciciban« in »Čebela«. Nato je imel daljši govor nadučitelj Lapajne, ter načelnik požarne brambe Likozar mlajši. Zastopane so bile tudi požarne brambe iz okolice, v imenu katerih je pozdravil namestnika tajnik požarne brambe Zgornjega Bernika Aleksander Jenko. Ob devetnajstih je priredil g.

minister za gospo na svojem posestvu večerjo, na katero je povabil vse ugledne vaščane iz Cerklj, Bernika in Velesevega.

Kranj, 9. avgusta. Danes o poluosmi zjutraj se je odpravil g. namestnik iz Cerklj v Kranj. Na potu ga je v Velesevem pozdravil posestnik Danič s kruhom in soljo, na Visokem pa podžupan iz Senčurja in načelnik Galske zveze. Na potu v Kranj so bile mnoge hiše okrašene z zastavami. Namestnik je došel v Kranj ob trideset na deveto. Mesto je bilo okrašeno s cvetjem in zastavami. Pred lepo ozaljšano mestno hišo so ga pričakovali občinski zastopniki, razna narodna društva in žensvo v narodnih nošah, pevski zbor »Citalnice«, požarna bramba in mnogobrojno občinstvo. — Prva je nagovorila gospoda ministra gospodična Rakovec v imenu kranjskega ženstva in mu poklonila krasen šopek. Nato se mu je predstavil in ga pozdravil v imenu uradništva okrajni glavar Znidaršič, nato pa je imel daljši pozdravni govor župan Pirč. Po nagovoru se je podal g. namestnik, spremljan po gospodičah v narodnih nošah med burnimi ovacijami na okr. glavarstvo, kjer se je ob deveti uri pričel sprejem deputacij.

Seja vrhovnega sveta.

Pariz, 8. avgusta. Na današnji seji vrhovnega sveta je francoski izvedenec Laroche izrazil svoje mnenje, da se mora gorenješlezjsko industrijsko ozemlje razdeliti in po večini pripasti Poljski. Meja bi se v splošnem krila s takozvano Sforzovo črto. Italijanski zastopnik je obrazložil posredovalno stališče. Seja je bila končana ob šestih.

Pariz, 8. avgusta. Vrhovni svet ni po zaslišanju izvajaj strokovnjakov sklenil ničesar končnovečajnega v gorenješlezjskem vprašanju. Delegati so se sporazumeli, da bodo v tem vprašanju odločili šele tedaj, ko bodo imeli na razpolago vse potrebne informativne date. Vrhovni svet bo jutri zaslišal člane medzavezniške komisije v Opolah, ki bodo poročali o sedanjem političnem položaju na plebiscitnem ozemlju. Začetkom seje je ministrski predsednik Briand v pozdravnem nagovoru z zadovoljstvom poudarjal navzočnost ameriškega zastopnika. To izjavo so udeleženci sprejeli s soglasnim odobravanjem.

Pariz, 8. avgusta. Izvedenec sir Cecil Hurst je v svojem govoru pri seji vrhovnega sveta, v katerem je pojasnjeval angleško stališče, poudarjal: Rezultati glasovanja kažejo, da se je za Poljsko izreklo 678 in za Nemčijo 844 občin. Za Poljsko je bilo oddanih 470.000 in za Nemčijo 707.000 glasov. Angleško naziranje je nastopno: 1.) Podlago ureditve tega vprašanja naj tvori, kakor to želi Francija, glasovanje po občinah in naj se prizna vsako občina oni državi, za katero je glasovala, ako se temu ne protivijo

važni razlogi. 2.) Izogibati se je enklavam, ker so nesmotrene in za oba dela nepravilne. Gospodarske nedeljive občine morajo ostati skupaj. 3.) Potemtakem mora središče industrijskega ozemlja pripasti Nemčiji. Angleški izvedenec je francoskemu načrtu očital, da pri dodelitvi spornih obmej obrača razmerje glasov.

Pariz, 8. avgusta. Pri otvoritvi prve seje vrhovnega sveta je pozval ministrski predsednik Briand vse navzoče k edinstvi, da se lahko rešijo vse resne in težavne naloge, ki se nudijo konferenci. Ako bo nadalje obvladoval duh sporazumnosti in solidarnosti, ki je označeval prejšnja pogajanja vrhovnega sveta, bo konferenca ugodno rešila svoj nalog. Min. predsednik Lloyd George je opomnil, da je problem Gornje Šlezije mogoče najtežje vprašanje, ki je bilo doslej stavljeno vrhovnemu svetu. Trdno je prepričan, da je možna rešitev, da se lotijo člani vrhovnega sveta dela s trdnim namenom, doseči sporazum. Min. predsednik Bonomi je poudarjal važnost sklepa, do katerega je treba priti, in njegov vpliv na svetovni mir.

London, 9. avg. Lloyd George je na današnji seji vrhovnega sveta v svojem govoru izjavil: Angleška vlada ne bi nikdar podpirala take ureditve, ki bi imela za posledice, da bi se nemško prebivalstvo izganjalo iz Nemčije. Predlagal je, da bi se strokovnjakom dale nove instrukcije. Rekel je dalje: Anglija bi vedno držala s Francijo, ako bi bila nepravilno napadena. Narodi angleške države pa bi se ne pustili za-

plesti v vojno, ki bi nastala iz izrabe nadmoči v svrhu zatiranja ali izrabljanja prava v uri triumfa po kateremkoli zavezniku.

Pariz, 9. avg. Uradno se poroča: Vrhovni svet je danes prejel poročila generalov Le Ronda, De Martinisa in Haralda Stuarda, nakar je ministrski predsednik Lloyd George razvil svoje nazore o gornje-slezskem vprašanju. Vrhovni svet je pozval strokovnjaško komisijo, naj popoldne obnovi svoje delo.

Pariz, 9. avg. Na današnji dopoldanski seji vrhovnega sveta je general La Roche poudarjal, da je potrebno poslati v Gornjo Šlezijo ojačenje za čete, da bi se zabranili nemiri ob razglasitvi odločitve vrhovnega sveta, ker prebivalstvo Gornje Šlezije ni razoroženo in bi Poljaki ter Nemci v danem trenutku mogli razpolagati z nad 100.000 bojnikov. Sir Harold Stuart je poudarjal, da ojačenje čet ni potrebno. Priznal je temu, da je prebivalstvo Gornje Šlezije še vedno oboroženo, vendar pa bi ostalo mirno, ako poljski elementi ne bi delali nemira. General De Martinis se je izrekel za hitro odločitev, po kateri naj bi se Poljski in Nemčiji prisodila ozemlja in zavezniške čete takoj umaknile. Lloyd George je v svojih izjavah prišel do zaključka, da naj se industrijski trikot prisodi Nemčiji, vendar pa kompromisa ni odklonil. Ministrski predsednik Briand bo odgovoril v popoldanski seji.

Pariz, 9. avg. Predsednik strokovnjaške komisije Fromageot je imel danes dopolne ekspozice v seji vrhovnega sveta in je sporočil sklepe strokovnjakov. Po njegovem poročilu predpisuje versailleska mirovna pogodba, da se mora glasovalno ozemlje v Gornji Šleziji razdeliti med Poljsko in Nemčijo. Radi tega se ne more sklicevati na večino, ki jo je ena od obeh strank dosegla v plebiscitnem ozemlju, da bi se na ta način Gornja Šlezija prisodila Nemčiji. Fromageot je nato dejal, da obstajata dve tezi, francoska in angleška. — La Roche je nato pojasnjeval francosko tezo, ki se opira na to, da se razdelijo posamezne občine med obe stranki na podlagi izida plebiscita. Po francoski sodbi se mora vsa premožna kotlina priznati Poljski. La Roche je nato kritiziral angleški načrt in očital, da hočejo devet enajstih poljskih glasov prisoditi Nemčiji in le dve enajstini Poljski. — Komisija strokovnjakov je prišla do zaključka, da je med obema nasprotujočima si načrtoma treba najti sporazumno in pravično rešitev.

Berlin, 9. avg. (Izv.) Lloyd George je v razgovoru o položaju izjavil, da upa, da bo dobra volja odstranila nesporazumljenja. Izvedenci so samo stavili svoje predloge, da je gornješlezjsko industrijsko ozemlje nedeljivo. Nadalje so naglašali potrebo prideliti vse to ozemlje Nemčiji. Poljaki bi dobili samo Ples in Rybnik.

NAŠ TRGOVINSKI KONZULAT V MILANU.

Beograd, 8. avgusta. Ministrstvo za trgovino in industrijo je določilo, da se v Milanu otvori trgovinski konzulat države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Priprave za otvoritev se že vrše.

REŠITEV ALBANSKEGA VPRAŠANJA?

Beograd, 9. avgusta. Atenski list »Patris« poroča: Po vestih iz Pariza in Londona se bo albansko vprašanje razpravljalo na konferenci zaveznikov, vendar pa s službene strani ta vest še ni potrjena. Ako pride pri tej priliki do razprave, bo sta grška in jugoslovenska vlada skupno posredovali pri zaveznikih, da naj konferenca ne sklene nobenih resolucij, dokler se ne zaslizita beograjska in grška vada.

MINISTRI NA DOPUSTU.

Beograd, 9. avgusta. Finančni minister dr. Kumanudi bo nadomestoval za njihove odsotnosti ministra za šume in rude dr. Krizmana, ministra za trgovino in industrijo dr. Mehmeda Spaha in ministra za vero dr. Milivoja Jovanoviča.

ZAROKA REGENTA ALEKSANDRA.

Beograd, 9. avg. »Politika« poroča, da je na zadnji seji ministrskega sveta ministrski predsednik Pašić na vprašanje nekega ministra o resničnosti vesti glede zaroke Nj. Vis. regenta izjavil, da o tem še ni nobenega uradnega poročila.

Bele garde in država.

Iz raznih krajev prihajajo poročila o izgredih, povzročenih od belih gard — jugoslovenskih fašistov.

Opozorili smo že na tem mestu, kakšno nevarnost in zlo pomenijo te garde za našo narodno in državno konsolidacijo. Že takrat smo opozorili merodajne kroge na nujnost nepristranske uporabe izjemnega zakona v zaščito države proti vsem, ki kalijo mir in red v državi. Kakor pa kaže razvoj dogodkov, je bil naš opomin le klic v puščavi.

Če hočemo presoditi pravilno našo notranjepolitično situacijo, si moramo predvsem jasno odgovoriti na vprašanje, kaj da so hoteli komunistični teroristi s svojimi atentati pravzaprav doseči, kakšne cilje da zasledujejo. Odgovor ni težak. Komunisti in njih stranka se pokoravajo diktatu izvrševalnega odbora tretje internacionale v Moskvi in cilj te internacionale je potom revolucije, uvesti svetovno diktaturo proletarijata in izvesti prevrat današnjega družabnega reda. Cilj naše komunistične stranke je torej revolucionarno vsiljenje novega družabnega reda in v dosego tega cilja je po komunistični ideologiji dovoljeno vsako sredstvo.

Kdor dela revolucijo, ta bo hotel vsvarjati predvsem nered, ki bi revolucijo omogočil. In atentat na regenta in na Draškoviča in vsi atentati, ki so se pripravljali in se morda še pripravljajo, imajo v komunistični taktiki edino le pomen, ustvarjati nered in kaos v naši državi. V razdrapanih notranjepolitičnih razmerah, v neurejenih pravnih odnosih se lahko seje seme prevrata in revolucije. V zorani zemlji bi dobro uspevala boljševiška misel.

Proti tej taktiki boljševiških voditeljev je edina taktika, ki lahko vse komunistične napore stre, taktika popolne enakopravnosti in reda. Vsi državljani morajo biti pred zakonom enakopravni in zakon mora štiti pred vsako krivico vsakega državljanca brez ozira na plemensko ali strankarsko pripadnost. Le tako namreč je mogoče zagotoviti državi notranji mir, ki pomeni sam na sebi smrtni udarec za vsa komunistična stremjenja. Vse pa, kar ustvarja nered v državi, pomeni le nadaljevanje komunističnega delovanja in glajenje poti k njihovim ciljem.

Na to danes ponovno opozarjamo naše vodilne državnike. Če se bo zakon, ki je namenjen za boj proti terorju, proti temu res pravilno uporabil in ščitil red in mir v državi, potem je komunizem pri nas strt. Če pa bo zakon mesto zasledoval, ščitil samovoljno postopanje strankarskih šovinistov in jih podpiral pri njihovih ekscesih, potem bo služil novi zakon ne v zaščito, pač pa v propast države.

Beli teror gladi le pot rdečemu.

MINISTRSKI SVET.

Beograd, 8. avgusta. (ZNU). Včeraj je bila v poslopu konstituantne ministrske seja, na kateri se je dovolil izvoz ječmena, izvoz ostale krme pa še ni dovoljen. Izmed kreditov, ki so bili predloženi kabinetu v odobrenje, je bil odobren kredit poldrug milijon dinarjev za čiščenje in zavarovanje zimskih pristanišč v Pančevu in Mješani. Nadalje so bili odobreni nekateri krediti vojnemu ministertvu. Pri razpravljanju o notranjih razmerah države je referiral notranji minister Pribičević o preiskavi radi atentata na regenta in ministra Draškoviča. Nato se je govorilo o raznih tekočih vprašanjih. Pri tej priliki je bil odobren in podpisan ukaz o upokojenju načelnika ministertva za agrarno reformo Raver-ta. Za načelnika splošnega oddelka ministertva za agrarno reformo je imenovan načelnik ministertva za promet Levac, za novega načelnika oddelka za kolonizacijo v ministertvu za agrarno reformo pa je imenovan tajnik obrtniške zbornice Miroslav Stojadinović. Seja je trajala do 20.

VLADA NE BO ODGOVORILA NA INTERPELACIJE BIVŠIH KOMUNISTIČNIH POSLANCEV.

Beograd, 8. avgusta. Ker so bili komunistični mandati na osmem rednem sestanku narodne skupščine dne 4. avgusta razveljavljeni, je poslalo predsedništvo narodne skupščine vsem ministertvom dopis, naj ministertvo ne odgovarja več na interpelacije komunističnih poslancev, ker so njihovi mandati razveljavljeni.

ZA ODPUST KOMUNISTIČNIH DRŽ. URADNIKOV.

Beograd, 9. avgusta. Na podlagi novega zakona o redu in radu je minister za notranje stvari naročil vsem državnim oblastem, naj takoj odpuste iz službe vse one uradnike, ki so imeli ali ki še imajo kake zveze s komunistično stranko.

ČEŠKOSLOVAŠKI NARODNI SOCIJALISTI STOPIJO V VLADO.

Praga, 9. avg. (Izv.) Izvrševalni odbor zaupnikov češke narodne socijalistične stranke ima 15. t. m. odločilno sejo o vstopu v parlamentarno vladu.

KUGA V VARŠAVI.

Berlin, 9. avgusta. »East Europe« javlja iz Varšave, da se je navzlic najstrožjim odredbam zanesla azilska kuga v Varšavi. V obmejnih okrajih imajo že osem slučajev kuge.

Zanimiva zaroka. Iz najzanesljivejšega vira izvemo, da se je šnoči zaročila znana slovenska pisateljica in pesnica, gđ. Manca Komanova, naša vrla sotrudnica z g. Vrečarjem, vulgo Rožco. Vrlemu narodnemu in sokolskemu paru obilo sreče! Zdravo!

Borzna poročila.

Zagreb. Devize. Dunaj 15.30—15.70, Berlin 208—208.50, Budimpešta 43 do 43.50, Bukarešta 0—225, Italija 720 do 734, London 610—611, Newyork kabel 0—167, ček 164.50, Pariz 1305—1320, Praga 210—212, Švica 2800—2850. Valute: dolarji 163—164, avstrijske krone 16.75—0, carski rublji 17.50—19, 20 kronski zlati 0—540, agleski funti 575 do 585, napoleoni 530—535, nemške marke 208—210, lejl 0—223, lire 722 do 728.

Beograd. Valute. francoski franki 322—325, dolarji 40.70—40.90, lire 180—183, nemške marke 51—51.50, levi 37.25—38, češkoslovaške krone 51—54, leji 55.50—56, 20 dinarjev v zlatu 21.30—21.50, napoleoni 128—0. Devize: London 151.80—151.90, Pariz 325—325.50, Newyork 40.80—41, Zeneva 690—695, Rim-Milan 181.60 do 182, Solun 210—215, Berlin 51.30 do 51.50, Praga 52.30—52.40, Sofija 35—35.75, Dunaj 3.625—3.65.

Dunaj, 9. avgusta. Devize: Zagreb 643—647, Beograd 2568—2588, Berlin 1351—1357, Budimpešta 276.50—279.50, Bykarešta 1375—1385, London 402.50 do 422.50, Milan 4790—4810, New York 1072.50—1076.50, Pariz 8542.50—8582.50, Praga 1369—1375, Sofija 950—960, Varšava 50.75—52.75, Curih 18.425—18.475. Valute: dolarji 1062—1066, levi 830 do 840, nemške marke 1350—1357, angleški funti 3970—3990, francoski franki 8520—8560, lire 4762.50—4782.50, dinarji tisočaki 2551—2571, poljske marke 51—53, leji 1367.50—1387.50, švicarski franki 18.400—18.450, češkoslovaške 1369—1375, madžarske krone 274.50 do 275.50.

+ Povračilo neumestno plačane surtakse. Z odlokom z dne 24. junija tega leta je bilo ukinjeno plačevanje 50 odstotne surtakse za uvoženo nemško blago. Surtaksa, vplačana 24. junija ali pozneje se uvoznikom, glasom predloga trgovske in obrtniške zbornice povrne na direkcijske financ v Beogradu. Pismene prošnje, kolekovane s 7 dinarji je treba opremiti s deklaracijami carinskega urada, kjer je bila taksa plačana. Glede povračila odloča carinarnica.

Zoper komuniste.

Zgodilo se je, do česar je moralo priti in kar je bilo neizogibno: prišlo je do boja med državami in med negacijami države, med dvema oblikama človeštva, med dvema silama, kojih moč je popolnoma nepregledna. Izvršil se je z lahkoto in takorekoč z dramatično preciznostjo v korist starega reda. Komunistem se je osmešilo in to najhujše za strujo, ki hoče predvsem imponirati s svojo silo in neprestano grozi z močjo. Ubil ga ni pritisk države, utonil je v lastni slabosti. V tem boju ni pokazal prav nobene poteze, ki bi ga zamogla delati simpatičnega ali mu vsaj zagotoviti spomin v zgodovini. Prvo, kar je pokazal, je velikanška bojazljivost. Vsi, ki so nastopili, so se izkazali kot velike bojazljivce. Vsi, ki so bili klicani na odgovor radi atentatov, so se izkazali kot jako slabe značaje. Nekoliko je tajil, potem pa priznal, skušal izgovarjati sebe in valiti krivdo na druge, ter izdajati tovariše, kakor na slabi stvari zasaden otrok. Se bolj mizerno so se držali poslanci. Najprej kukavno izgovarjanje in metanje vse krivde na neke neznane anarhiste, dolgovozno klepetanje o nedolžnosti svojega programa, slednjič pa ta beg vsakega pred vsakim, vsakdo se je hotel predstavljati kot neizkušena devica, ki je samo vsled nepoznanja našega grésnega sveta prišla v slabo družbo — takšno obnašanje je za naš komunizem povzročilo hujši poraz, kakor pa postopanje vlade. To niso nikakoli idejni junaki, pripravljeni, da trpe mučenstvo za svoje ideje, ki v trenutku nevarnosti zatajujejo svoje tovariše, svoje ideje in same sebe. To niso junaki, ki bi bili zamogli pripeljati človeštvu novo dobo. Kako drugače so se obnašali naši narodni junaki in mučniki med svetovno vojno!

Ta napaka je prva, ki se vsiljuje človeku, ko opazuje ta boj.

O stvari sami se nam stavi takoj vprašanje: ali je država imela pravico do korakov, katere je storila, ali ne? Priznam, da sem našel mnogo ljudi, ki so dvomili, da li je država opravila do vseh onih sredstev, katerih se je poslužila. Nikdo in tudi nobeden komunist ne oporeka, da ima država pravico, da se brani. Toda — ugovarjajo — da s svojo samoobrambo ne sme delati krivice drugim. Da govorim precizno, ne sme na primer uničiti mandate poslancem, o katerih ni dokazano, da so bili v kakšni zvezi z atentatom. Jaz priznam čisto rad, da nikakor ne verujem, da bi bili vsi komunistični poslanci ali vsaj znaten broj od njih udeleženi pri terorističnih dejanjih. To je tudi čisto nemogoče, kajti takih činov ne izvršujejo voditelji, nego zelo podrejeni organi in za atentat sme vedeti samo zelo majhno število oseb. Pri organiziranem atentatu se redoma ne more z nobeno sodno obravnavo priti do izvora. Nikdar ne vidim roke, ki je pritisnila za gumb. Ako se giblje naša debata o tej smeri, bomo morali priznati, da so nedolžni vsi, katerim se ne more dokazati udeležba pri atentatu. Toda debata se ne sme gibati v tej smeri. Atentat je sam na sebi grozna stvar. Pomislimo, kako strašne posledice bi bile, ako bi Stejčeva bomba slučajno ne bila zadela v brzojavno žico. Toda navsezadnje je atentat vendarle samo simptom in atentator sam je čisto nedolžna žrtev ali vsaj ne glavni krivec.

Tukaj gre za boj dveh svetov in dveh sil, gre za kulturo, ki se je ustvarila z razvojem tisočletij, gre za državo, katero nam je dala svetovna vojna na podlagi neizrečenih žrtv, gre za vse politične, socialne in narodne pravice na eni strani — za uničenje vsega na drugi. Država ima pravico, da se brani, torej se sme braniti.

Naš komunizem je del takozvane tretje internacionale, podrejen ruskemu boljševizmu pod diktaturo Ljénina in Trockega. Boljševizem ne priznava države, ne priznava družabnega reda, ne priznava tudi našega pravnega stanja. Nelogično je, da se sklicuje na neko pravno stanje, kadar misli, da je njemu v prid, katerega pa sam ne priznava. S pristopom k tretji internacionali so se komunisti zavezali, da se bodo borili zoper državo z vsemi pravnimi in nepravnimi sredstvi. Pravzaprav ni bilo tega niti treba omeniti, ker za boljševizem ne obstoja razloček med pravnimi in nepravnimi sredstvi, ker on sploh ne priznava nikake legalnosti. Cela stranka je torej ilegalna, ker se je sama postavila na tako stališče. Atentat je samo eden izmed načinov tega boja.

Ruski boljševiki so desetletja izvrševali atentate in v tem oziru dosegli neke vrste svetovni rekord. Znano je ime zloglasnega juda Azefa, voditelja bojne organizacije za prirejanje atentatov, ki je ubil ministrskega predsednika Plehveja, velikega kneza Sergeja in toliko drugih. Kako hoče stranka, ki ne priznava države in pravnega stanja, boriti se zoper to družbo, ki

je po njenem naziranju samo organizirano nasilje, — ali potem društvo in shodov, ali potom organizirane revolucije, ali potom posameznih atentatov — to je njena notranja zadeva, ki nas ne briga veliko. Ona se bo poslužila tistega sredstva, ki se ji zdi v danih razmerah najbolj uspešno, država ima pa zopet pravico, da se bori zoper njo s sredstvi, ki se nji zde primerna: na Nemškem s topovi, na Laškem s fašisti, v Ameriki in v Švici z ječo. Za državo bi bilo nelogično, ako bi ljudi, ki so se postavili izven zakona smatrala kot po zakonu enakopravne državljane, za komuniste je pa tudi nelogično, ako enkrat negirajo zakone in državo, ter se postavljajo na izvenpostavno stališče, drugič pa zahtevajo postavno zaščito države.

Vprašanje torej ni, ako je ta ali oni komunist udeležen pri tem ali onem atentatu, nego ako je pristal tretje — boljševiške internacionale. Res, da se zoper idejo ni mogoče boriti s policijskimi sredstvi, toda tukaj ni boj zoper idejo, nego zoper organizacijo — fizično silo. Komunizem je ideja in ta ideja bo živela dalje, tudi ko pade boljševizem. Komunist sem tudi jaz in več drugih mislim, da ako bi bilo treba trpeti za to idejo, bi znal z večjo dostojnostjo, kot naši boljševiki. Ideal komunizma je mogoče doseči samo z najširšim razvojem združništva, a kar ni mogoče organizirati po zadrugah, naj se podpravi ali poobčini. Vzpostojeno s tem mora pa tudi iti primerna vzgoja naroda, kajti človek brez zadostne srčne in umstvene kulture ni zmožen, da se povzpne do visokega komunističnega idealizma. Ruski narod stoji pa kulturno in moralno tako nizko, da je pri njem nemogoče vsak komunističen idealizem. Kolikor hitreje se iztrebi boljševizem, ki ima svoje korenine ravno v pomanjkanju socialnega pojmovanja in čustvovanja, toliko hitreje pojdemo nasproti socializmu in komunizmu.

Današnja država sicer ni naš ideal, vendar ji ne moremo odrekniti prava, da se bori zoper one, ki so ji napovedali boj in da naredi izjemne zakone za one, ki so se postavili izven zakona. Nelogično je bilo samo, da tega ni storila že preje, vsaj že takrat, ko so se naši komunisti podvrgli Ljéninu in Trockemu in sprejeli njegovih 2) točk. Kdor proglasi, da se bo bori do uničenja nasprotnika brez ozira na vojno pravo in to izvršuje, ne more zahtevati, da bi se proti njemu postopalo po vojnem pravu. Komunisti torej logično ne morejo zahtevati, da se proti njim postopa drugače, kakor postopa Trockij z nekomunisti. Kako pa hoče v drugih slučajih postopati država, je stvar države, do katere nimajo boljševiki nobene pravice. P. L.

Sporazum.

Praga, 7. avgusta 1921.

Vročina je zvalila jajce, kljub temu, da je bilo obdano s skoro neprodno lupino: parlamentarizacija vlade.

Parlament je končal svoj delovni program, kljub temu, da so se parkrat pojavile krize, ki so grozile onemogočiti vsako nadaljevanje skupščinskega dela. Posebno pasivno resistenco lidovcev je bila kritična. Lidovcem na Slovaškem je vlada obljubila 3 konfesijne gimnazije, pozneje pa o teh obljubah ni hotela ničesar slišati in lidovci so stopili v pasivno resistenco. Sedaj je pa vse poravnano in poslanci odhajajo na počitnice, in se sredi septembra snidejo že pod parlamentarno vlado, ki ji bo stal na čelu Švehla. V kabinetu bodo tudi lidovci, kar pomenja, da politika bodoče vlade ne bo politika Svobodne Misli, s čimer ne rečem, da je bila dosedaj takšna. Nasprotno: dejstvo, da je vlada obljubila klerikalcem na Slovaškem 3 konfesijne gimnazije, dokazuje, da je vlada lojalna napram katolikom.

Bodoči kabinet tedaj bo vsenarodni, zastopane bodo v njem vse češke stranke, razen komunistov. Da stopi v vlado tudi Kramarova stranka, to pomenja, da tudi bodoča vlada ne bo razredna, temveč socialno vsestranska pravica. Vsak je nekoliko popustil, oz. boljše: o popustljivosti ni govora, zmaga je uvidevnost.

In tako je ostal cel samo en trd oreh, to so Nemci, ki zadnji čas precej neparlamentarno nastopajo, samo, da bi se priklopili svojim šovinističnim sonarodnjakom na severu države. Toda dejstvo, da so nemški soc. demokrati deloma omogočili oz. da niso ovirali parlamentarnega dela, to dejstvo daje upanje, da pride tudi glede Nemcev končno do sodelovanja.

Po čeli državi se organizira na Masarykov poziv ruska pomožna akcija. Masarykov poziv vsebuje program s kratkimi lapidarnimi besedami cel program, ne samo za Češko, temveč za celo Evropo in dejal bi za vse

države. Dotični poziv se glasi, naslovljen na dr. Beneša:

Gospod minister! Pravkar sem bral poziv Gorkega o pomoči gladujoči Rusiji. Ne razumem dobro Gorkijevih rekriminacij, gotovo niso na mestu, toda njegovo razburjenje se more razumeti. Upam, da njegove pritožbe ne bodo akciji škodovale. Rad bi po svojih močeh pomagal, toda privatna akcija bi ne imela uspeha in bila bi nemogoča. Razlila bi se v drobno filantropijo. Tu je potreba organizacije v velikem slogu, in to je mogoče le, če se zavzamemo za stvar vse evropske države in tudi Rusi in prevzamemo nase odgovornost.

Kar se tiče medikamentov, je stvar lažja, toda preskrbeti kruha, pomenja v danem položaju, da je treba čim hitreje napraviti splošni aprovizacijski načrt.

Ne gre le za Rusijo, tudi evropske države potrebujejo kruha, v listih beremo, da je tu in tam slaba žetev. Gre na nakup, t. j. za denar. Treba je tedaj primerne finančne akcije, in gre za razdelitev nakupljenega kruha, bodisi moke, bodisi žita. Razdelitev mora biti socialno pravična; v stvari sami je to komunistični problem, pro-

blem železnice in parnikov po rekah in morju. Ruska vlada mora omogočiti organizacijo prometa v Rusijo in poskrbeti za razdelitev domačega žita. K temu mora priti distribucija žita iz Evrope in Amerike — ravno zato gre za komunikacni in finančni problem.

Pri tej veliki akciji pa ne smemo pozabiti na številne ruske državljane, ki živijo med nami v Evropi in ki jih že podpiramo. Ravno kar smo začeli zopet novo akcijo za podporo ruskih učencov.

Tudi v tem smo poslušali poziv Gorkega.

Prosim Vas, da pozovete naše poslanike, da bi pogledali, kaj se na Gorkega poziv Gerhardu Hauptmanu in Anatolu Franceju drugod podvzema. Obenem predložite stvar v ministru za prehrano in strokovnjakom. Po vsem tem bo treba medna rodnega aprovizacijskega odbora.

T. G. Masaryk.

Na ta poziv se je začela cela država gibati. Vse je kakor na mravišču.

Nauk o humaniteti nima zaman ravno na Češkem od nekdanj žije svoje najgorečnejše propagatorje. —y.

Politične vesti.

Poslanec Šček odgovarja »Piccolu«. »Piccolo« se obrača na primorske državne poslance z vprašanjem: »Ali pride do pomirjenja v Italiji?« — Poslanec Šček posveča temu vprašanju v »Edinosti« dvekolonski uvodnik in odgovarja imenovanemu glasilu »bloka« velikopotezno s tem, da opisuje fašizem in njega namen in vpliv na notranje razmere v Italiji že iz časa njegovega početka pa do danes. V svojem članku pravi med drugim: Večkrat smatramo fašiste za navadne razbojnike, ki jih je vlada poklicala v življenje in jih vzdržuje. Čim vlada odtegne fašistom podporo, bodo izginili. To je uverjenje, ki se je ukoreninilo v našem ljudstvu. Gotovo pa je, piše Šček, — da fašizem ni otrok vlade, ampak razmer; čisto navadna reakcija je proti izrodskom komunističnega gibanja. — Sledi dolga razprava o stališču italijanskega naroda, ki ga je zavzemalo pri glasovanju za ali proti vojni z razpadlo Avstrijo. Navaža, da je šel tabar mlajših, sedanjih fašizem, z navdušenjem v boj in tudi glasoval za vojno. Tudi inteligenca se je večinsko izrazila za vojno, medtem ko je manjšina trpečega proletariata dvignila svoj »veto«, ki pa je ostal glas vpljočega v puščavi. Tega mladinska visokotitalijanska struja ni mogla pozabiti in boj med dvema strujama, ki je bil že pred vojno v Italiji precej oster, je postal namah ostrejši. Prejšnji parlamentarni boj se je spremenil v dejanskega, ko je komunistična stranka dosegla svoj kulmus. In ta je bila v resnici močna. Zasedala je tvornice, prepovedala italijansko trobojnico. Komunizem se je pojavljal že med ardit, najboljšimi vojščaki italijanske armade. Ko je imela Italija zasesti Valono, so vojaki rekli: Ne! In — niso šli. Prišel je že moment za popolno družabno revolucijo. Prišla bi, a proletariatu se ni še čutil zrelega. Tlelo je pod pepelom, toda to tlenje je bilo vzrok eksploziji, ne takti, kakor si jo je želel proletariatu, ne eksploziji se je rodil »fašizem«. Posledice tega pojava so se takoj pokazale. Omenja samo imena: D'Annunzio, Reka, Baroš, Rapallo. Organizacija fašizma je ogromna. Steje 2000 organizacij z 500.000 člani. Porušila je v celoti 350 delavskih zbornic. Socialisti so radi tega odpovedali sodelovanje v vladi. Fašizem je imel pod vlado Giolittija »prosto roko«. Padel je »cabinetto Giolittia« in zbornica se je razšla. Nove volitve sicer niso odgovarjale pričakovanju fašistov, kajti socialisti in komunisti so vkljub terorju dosegli 140 mandator. Giolitti se je tega ustrašil in zbežal s pozorišča. Od tedaj vlada v Italiji teror. Razmere so podobne francoskim za časa revolucije. Meščanska vojna! — Koncem članka pravi Šček: Na besede poslanca Bottai: »Smo pač stranka v razvoju in se moramo šele izkristalizirati!«, odgovorjam »Piccolu« vprašanju: Eno je zame gotovo: boj med komunisti in fašisti se bo nadalje-

val in socialisti ne bodo mnogo pripomogli k miru. Fašizem se bo izživel in tako sam po sebi utihnil. O razmerju med fašisti in Slovani obeta člankar posebno poglavje.

Mir med fašisti in socialisti — le na papirju. Mir, ki so ga sklenili medsebojno socialisti in fašisti, ne kaže še pravega lica. Nasprotno! Spopadi med obema strujama se vrste dan za dnem in postajajo celo ostrejši. Obolestranski strankini proglasi niso našli pravega odziva. Le socialistična stranka kaže nekaj discipline.

Italijanski vojni minister Gasparotto je dejal v laškem senatu, da se bodo nabori izvedli v Julijski Benečiji v kratkem. Če se še niso izvedli je temu vzrok dejstvo, ker še ni bilo končno veljavno določeno državljanstvo novih državljanov Italije. To se je sedaj zgodilo in nabori bodo izvedeni. Minister je trdno prepričan, da bodo novi državljani Italijani vpolni meri izvršili svojo državljansko dolžnost. V tej veri ga potrjuje dejstvo, ker so se beneški Slovenci leta 1868, ko so bili klicani pod zastavo, izkazali kot najboljši Italijani, v zadnji vojni pa so poožili na oltar domovine svojo kri. — Mi bi pa kljub tem besedam laškega ministra stavili, da bodo Slovani v Italiji še nadalje preganjani ko divja zver.

Vlado in policijo kliče na pomoč dopisnik fašistovskega »Il Popolo di Trieste«, ker so se »drznili« idrijski Sokoli, da prirede javno telovadbo. Prepoved Sokolstva utemeljuje italijanski hiperpatriot recte renegat, stem, ker so v Jugoslaviji tudi Sokoli. Argument za bogove! Ne vemo ali boli dopisnika Sokolstvo le iz zagrizenosti, ali pa ga vznemirja ru-deča srajca Garibaldija. Pa ne da bi mu bilo neprijetno priznati, da so v Italiji umrli časi svobode. Iz tega stališča pač dobro razumemo jezo na Sokole — glasnike svobode.

Pogajanja za sprejem Poljske v malo antanto. V tekočem tednu se začnajo pogajanja med Českoslovaško in malo antanto za priključitev Poljske mali antanti. Poljska stavi za to sledeče pogoje: 1. Službeno priznanje in jamstvo njenih vzhodnih mej, začrtanih v mirovnem dogovoru v Rigi. 2. Izgon vseh protipoljskih agitatorjev. 3. Pomoč Poljski v sporu glede Gornje Slezijske. 4. Ratifikacija mej v tešinskem okrožju v prilog Poljski. 5. Jamstvo za poljske manjšine v Českoslovaški. 6. Zaključitev podonavske federacije med Českoslovaško, Madžarsko in Avstrijo, kateri bi se priključila federacija med Poljsko, Italijo, Judoslavijo in Rumunijo. Do sprejema Poljske v malo antanto bi moglo priti samo v formi, ki bi ne bila na sprotna podonavske federaciji, ki predstavlja glavni cilj poljske politike in diplomacije. Celotna češka žurnalistika odklanja odločno to pogodbo.

Gospodarstvo.

Valuta -- draginja.

Iz tega nastaja vprašanje: Ali je Jugoslavija pravna država ali pa država pester pravice in nasilstva? In tako ravnanje ni drugo nego pristno nasilstvo, ki nas diskredituje po vsem svetu. Diskreditovani pa smo zelo, daši vlada o našem nacionalnem bogstvu in torej o kreditu za bodočnost najboljše mnenje.

Naši državljani v Avstriji so prijavili okoli 8 milj. kron. Te vse čakajo na zameno. Med temi je večina takih, ki so jih poslale državne blagajne

preko meje za plače, štipendije ali v plačilo za kupljeno blago. Kako je mogoče opravičiti zdaj tako ravnanje, ki na vsem svetu nima primere?

Pa tudi drugače je ostalo med ljudstvom še mnogo žigosanih bankovcev. Eden slučaj:

Neka žena je prodala na Vrtniki kravo, ki jo je kupec odgnal čez mejo. Žena je bila osumljena, da je sodelovala pri tem nezakonitem ravnanju in je morala položiti tri žigosane tisočake pri financii. Po dolgotrajni proceduri je dokazala svojo nedolžnost in je dobila lepo nazaj svoje tri žigo-

sane tisočake davno potem, ko smo imeli že nove novčanice. Naj ima plačilo za svojo nedolžnost. Ali ji bodo tisočaki zamenjani?

Lahko bi navdel še bolj kričeč slučaj, v katerem gre za veliko število tisočakov. Spravim ga v javnost, ko bo stvar definitivno končana.

Iz teh vrstic imamo malo s'ličico, kako se pri nas rešuje valutno vprašanje. Kako vplivajo take razmere na ljudstvo? Ni treba dalje govoriti o tem: k splošni nezadovoljnosti v vsem kronskem ozemlju so doprinesli svoj obulob reševalci našega valutnega problema!

III.

Člankar v »Jugoslaviji« je prišel do popolnoma pravičnega in žal resničnega zaključka, da se zamenja 1 : 5 ni obnesla in da je padla valuta obnem s krono tudi dinarja. Ali bolje: Zaradi nasilne devalvacije dinarja, v katerem tiči pet naših poštenih kron, je toliko groznejše padla vrednost krona.

Devalvacija dinarja se je sistematiško gojila iz središča države, iz Beograda. Glavno mesto v državi povsod vpliva na vse cene in tudi na vrednost domače valute. Dokler so po odhodu Avstrijcev v Beogradu še računali na krono, so bile razmere na domačem trgu znosljive. V Beogradu so bile cene res nekoliko višje nego v Ljubljani, aill tamonjša draginja je bila kolikortoliko utemeljena v posebnem položaju Beograda, v prometnih težavah itd.

Ali kakor hitro so začeli zopet računati v dinarjih, je imelo vse ljudstvo takoj pred očmi predvojno kupno silo dinarja. — nehote je računalo, da je bil dinar vreden le 95 vinarjev in je vse svoje pridelke in izdelke, vse svoje osebe, zahtevke računalo tako visoko in čedalje višje, da je postajalo razmerje med kronskim in dinarskim ozemljem čedalje večja. In tako smo iskali, da smo plačevali v Beogradu za isto reč toliko din., kolikor v Ljubljani kron.

Pričela je zelo nezdrava kupčija med kronskim in dinarskim ozemljem. Srbijanci so pridno kupovali v naših krajih v kronah in prodajali doma v dinarjih; pogosto so veljali več dinarjev nego so plačali kron. Tako smo na primer čitali v »Slov. Narodu« dopis iz Beograda, da je kupil beograjski trgovec čevlje »Peko« po 160 K, a v izloži so bile za nje že drugi dan cene — 180 dinarjev. Mnogi naši trgovci so bili doma obsojeni kot verizniki in navijaleci cen, češ, da so Srbijancem predrago računali, ali nikdar nismo čitali, da je bil obsojen kak Srbijanec, ki je prejel za isto blago več dinarjev nego je plačal v Sloveniji kron. »Neka zaradit« je veljalo geslo v Beogradu.

Beograd je postal najdražje mesto v srednji Evropi. Dinar je pa sploh najmanjši novc, ki sploh še kaj šteje. To je pač — edinica, kakor frank v Švici ali Franciji, lira v Italiji, dolar v Ameriki. Berač na ulici zbira le dinarje, natakter se ti za en sam dinar niti ne zabavlj; čistilcu čevljev moraš dati najmanj dva dinarja, in če ti je postopaj pokazal pot okoli ogla, računa 5 dinarjev, voz od kolodvora za 5 minut vožnje 30 do 50 dinarjev, nosač za deset minut 15 do 20 dinarjev; soba v hotelu 40 do 60 dinarjev. Kavarna v B. je najdražja v Evropi. — Ako si se začudil tej draginji, si dobiš za odgovor: kaj pa je to, en dinar, kaj kupim zanj!

Bivši fin. min. Veljkovič je dal hotel »Srbski kralj« v najem in dobil — 250.000 din. na leto. Ali je to poslopje sploh toliko stalo? Vrednote v Beogradu s strahovito pridobile. Male hišice na Teraziji, ki ni stala 30.000 dinarjev, je danes vredna nad 2 milijona dinarjev. Vsaka ženska, ki oddaja v najem dve sobici, v kateri nedostaje najpotrebnejše opreme, je postala po renti milijonarka. Ali kaj vse to, saj dinar ni nič vreden, kaj pa kupim za dinar, je navaden odgovor. In tako se ondi malovažno pljuje na en dinar — ali nikdo ne pomisli, da obenem pljuje na naših pet kron.

Pri vsem tem je začela še vlada s svojimi odredbami. Vse poštne, brzojavne, telefonske pristojbine so se v čeli državi uvedle v dinarjih, enako vse carine, davščine — plače itd. v taki meri, kakor da naš dinar v resnici ni dosti vreden. Naše poštne pristojbine so strašne. Pismo iz Avstrije v Jugoslavijo stane še danes 5 a. k. priporočeno 7 a. k. narobe pa 1 in 2 din. ali 20 in 40 a. k. Zdaj, ko mora Avstrija te pristojbine nekoliko povišati, imajo skoro revolucijo v vseh industrijskih in trgovskih krogih.

Ako je torej dinar doma tako malo vreden, kako hočemo, da ga bodo višje cenili v tujini? Kupna sila dinarja doma je postala zares zelo majhna — in odtod vsa naša draginja, odtod naša mizerija.

(Dalje prihodnjic.)

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

»Enajst poizkusov v teku prejšnjih stoletij?« je mrmral mladi mož. »Mojih poizkusov... Tedaj sem živel že v prejšnjih stoletjih? ... Jaz! ... Slinga! ... Kdo je Slinga, ki naj prodrem v njeno nedrje? ... Kdo in kje je Uganka, ki mi razodene skrivnost vseh skrivnosti, ako bo moja volja močnejša od njene? ... S katere točke naše zemlje naj se napotim v njeno srce? ... Ko mi udari zadnja ura štirindvajsetega leta, moram stati pred Slingo. ... Potemtakem imam še tri mesece časa, da si razložim očetovo voljo in se napotim v notranjost zemlje — — —

Mesec dni je trajala borba njegovega duha, ki je napenjal vse svoje sile, da bi razvozlati dozdnevno nerazrešljivo uganko. Nostradamus je stal po cele noči ob očetovem grobu in je sedel po cele dni zaprt v laboratoriju starega učenjaka. Toda nekega dne — prvič, odkar je bil zvedel vest o Marijini smrti! — je poslal žarek radosti v to krvavečo dušo. Nostradamus se je zazdelo, da je ugenil!

Izgubil ni niti minute. Se tisti dan se je založil z zlatom in se odpravil na pot. Do Marselja je jahal, tam pa je našel urno napolitansko jadnico za dvomesečno pot. Ko je ladja razpela bela jadra in se spustila po gladini naličk galebu, visečemu med sljem neba in modrino valov, je kapetan pristopil k Nostradamu in ga je vprašal, držec svojo frigijsko čepico v roki:

»Kam naj popeljem vaše blagorodje?«

»V Egipt!« je odgovoril Nostradamus.

V.

V srcu Skrivnosti.

Po žarečem pesku egiptovske puščave je stopal tuj človek. Hodil je umerjeno, s čilimi in trdimi koraki, kakor bi že s samo hojo izžival nekoga, ki bi šel proti njemu na boj...

Ta potnik v peščeni puščavi ni v duhu obujal na veke obnemelih mest, niti ne mrličev, ki so dotrohnevali pod zemljo. Njegov pogled, njegov plamenčasti obraz, njegov krepki, brezobzirni korak, vse njegovo bitje je stremelo k eni sami točki, hrepenelo k nečemu ogromnemu in pošastnemu, ki je dvigalo na obzorju svojo fantastično silueto v blede nebo.

Tisto nekaj je bila Slinga. In človek, ki je korakal proti Slingi, je bil Nostradamus.

Solnce, ki se je dotlej kopalo v neznošen morju bele pripeke, se je jelo spuščati k zatonu. Njegov zadnji pogled na zemljo je bil poln nemih pretenj. In v tem zahajanju solnce se je risala Slinga v mogočnih črnih in rdečih barvah. Nostradamus je strmel vanjo in njegovih oči ni slepila zarja, ki je obdajala orjaško glavo kamenite uganke — glavo ženske na bikovem telesu z levimi šapami in orlovskimi krili.

Solnce je zašlo; malone hipoma je padla nagla južna noč. Nebo, na višku še sinje, se je pobarvalo nad obzorjem z velikimi zelenimi toni; nekaj ozvezdij je pokrilo firmament s čudno pravilnostjo svojih skupin.

Nostradamus je dvignil oči k nebesnim lučim; toda ni se ustavil, nadaljeval je svoj trdni, bojeviti korak proti granitni planoti, na kateri se dviga velika piramida.

Velika piramida! Grob starodavne, kdaj že mrtve civilizacije! Zavešče magiške, se danes nerazvzlane globinami, hodniki, labirinti, sobanami in grobovi, zgrajenimi iz granita in vklesanimi granit, ohranjenimi še danes, po šestih tisočletjih!

Pred veliko piramido je kraj, kjer si dviga gizeška Slinga. Zdeča pošast se je smehljala s stisnjenimi ustnicami in gledala s kamenitimi očmi bližanje človeka, ki je prihajal v svetlobi zvezd, ob vzvišenem molku in mogočni tiho puščave.

Nostradamus je dospel do Slinge nekoliko pred polnočjo. Z željnimi pogledom je premeril orjakinjo in zapazil med njenimi sprednjimi nogami majhna bronasta vrata, ki so dandanes že skrita pod peskom. Orjaške šape so se zdele, kakor bi branile ljudem pristop do teh vrat. A čemu? Tudi tako se jih ni upala dotekniti nobena izmed karavan, ki so počivala v znožju piramid. Roparij, ki so se klatili tod in plenili potnike, so s svetim strahom prizanašali skrivnostnemu vходу. Med pastirskimi plemeni je živela govorica, da so v starih časih sodobniki izide in kesneje Platona in Krista poznali tajnost, ki je oklepala bronasta vrata. No, zdaj je bila skrivnost že mnogo stoletij pozabljena. Kam so držala vrata? Nič ne ni vedel povedati...

Bila so vhod do Skrivnosti same. Nostradamus je zamrmral:

»Še par minut, in moje štirindvajseto leto bo dopolnjeno. Tu stojim zdaj pred Slingo. In to je vhod, ki me povede v njeno srce. Tod moram pristopiti k Uganki ter premagati njeno voljo s svojo voljo. Oh, oče, vsemu

svetu sem se odrekel, da morem pokorno izpolniti ukaz, ki si mi ga ostavlja na smrtno uru. Maščevanje, vodi me! Oče, ti zdaj veš, kaj sem pretrpel in kako strašno prisego sem storil; ti veš, da je ne morem držati, ako ne bom razpolagal z vso mogočnostjo, vsem bogastvom in vsem znanjem tega sveta... Oče, evo me pred vrati Skrivnosti. Kaj naj storim? ...«

Nekaj časa je stal v vrtoglavi sanjariji, sam sredi puščave v tej skrivnostni uri; vsa neizmernost sveta je ležala za njim, pred njim pa se je dvigala Slinga... In zdajci se je odločil. Stopil je k vratom in trikrat udaril po njih s pestjo, dvakrat naglo zaporedoma, tretjič po nekoliko presledku. Takšen je bil magiški način trkanja, ki so ga prevzeli kesneje pristožniki.

Tisti hip so se vrata odprla.

Nostradamus je čutil, da trepeče do dna duše; toda nikaka sled razburjenja se mu ni poznala na obrazu. Vstopil je brez naglice, brez vidne bojazni. Jedva je prestopil prag, že so se zaprla bronasta vrata z gromovitim treskom. Gosta tema je zagrnila Nostradama; v naslednjem hipu ga je obdala bleščeča luč. Pogledal je okrog sebe in je videl, da stoji v ogromni dvorani; krogokrog ob stenah so bili razvrščeni v umerjenih razdaljah sarkofagi iz gladkega kamna.

Nostradamus je naglo preštel te rakve: dvanajst jih je bilo. Nobenega izhoda ni bilo videti iz te dvorane, vklesane v živo skalo. Vendar je krenil naprej: in ko je dospel v sredo grobnice, je videl, kako se pokrov na enem izmed sarkofagov počasi dviga, in baš tako ostalih enajst pokrovov, kakor bi jih dvigovala nevidna sila. Ko so se rakve odprle, je vstala iz sleherne po ena postava — človek ali prikazen, kdo je znal? ...

Luč je ugasnila. In zdajci jo je nadomestila druga luč, sestavljajoča se iz rdečih in zelenih žarkov; nagli bliski so igrali po gubah ruh, v katere se je zavijala dvanajstotica prikazni. Nostradamus je čutil, kako mu stopa izpod kože mrzel znoj ter mu curklo po obrazu. Toda ostal je trd in neomajen kakor kamenita Slinga nad njim. Dvanajstotica prikazni pa se je približala od vseh strani dvorane in sklenila okoli njega svoj krog.

»Nostradamus,« je izpregovorila ena izmed njih, »dvanajstič v dvanajstih stoletjih se vračate med nas. Ali boš imel zdaj tisto silo duše, kate-

re ti je manjkalo v prvih enajstih vekih?«

Nostradamov glas ni vzdrltel, ko je odgovoril:

»Upam. A preden se spustim v pogovor z vami, hočem, da mi nekaj razložite.«

»Govori!« je velel skrivnostni sobesednik.

»Ti praviš, da sem tu že dvanajstič v teku dvanajstih vekov. Tedaj sem živel dvanajsto let?«

»Noč minulih dob ti zagrinja duha. Tvoj spomin odseva le slike dogodkov, ki so se zgodili od tvojega zadnjega vtelesenja. Poslušaj me. Nostradamus. Znaj hoteti in ne opešaj na poti k tvojemu cilju. Ako uspeš, ti bo sedmorica genijev Rožnega Kriza varuhov posvečenega ključa, ki zaklepe preteklost in odklepe bodočnost, ovončala čelo s krono vladarjev ki vladajo čas. Si li pripravljen?«

»Pripravljen sem!« je odgovoril Nostradamus. »Samo še nekaj naj vprašam. Ali ste me pričakovali?«

»Bil si tu, pred sto leti, točno tadan in točno to uro. In ker takrat nisi razumel, da je znanost Volje podlaga vsakateri modrosti in vir vsakateri oblasti, smo te poslali nazaj na zemljo. A zdaj pojdi z nami...«

(Dalje prih.)

Sokolska loterija v Novem mestu.

Glavni dobitok 60.000 K.

Srečka 1 dinar.

Žrebanje nepreklicno 20. avg. 1921

Proda se:

TAMBURAŠKI INSTRUMENTI

za komplet zbor se poceni prodajo. So vsi v dobrem stanju. Ponudbe pod »Biserica« na upravo lista. 1655

MAJHNA HIŠA Z VRTOM

v Sp. Šiški, v bližini drž. kol. Poizve se v upravi lista. 1654

DRAŽBA.

Dne 14. avgusta ob 2. uri pop. bode iz proste roke na javni dražbi prodala v Kozarji št. 59 hišo z gospodarskim poslopjem ter travnik in njiva, ki meri 4 ioh in pol 2 krave, 2 telci, 3 prešči, seno, slama, voz slamoreznice ter sploh ves bišni in gospodarski inventar. 1641

IZJEMNO DROBNARSKA HIŠA
z verando in lepim vrtom. Kupcu stanovanje na razpolago. Naslov v upravi lista. 1646

12 ŽAG ZA POLNOJARMNIK

oddam po nizki ceni. I. Slanovc, ključavničar, Selenburgova ulica št. 6. 1595

TRITLIČNA HIŠA

z gostilniškimi prostori in takojšnjim stanovanjem. Poizve se Rožna dolina gost. Ceh. 1643

NOVO FOHIŠTVO

za eno sobo se po primerni ceni prodaja. Poizve se hotel »Južni kolodvor« od 5. do 8. ure popoldne.

Kupi se:

1 ELEKTROMOTOR, 300 VOLT
NAPETOSTI

PS, z 1200 obrati na minuto, z pogonskim oponom, se takoj kupi. Cenjene ponudbe prosim na upravnishvo lista. 1613

PISALNA MIZA AMER. SISTEMA

kakor tudi navadna pis. miza. Ponudbe pod »Mizo«, na upr. lista. 1656

NOVO PODJETJE ROŽENIH
IZDELKOV

kupi vsako množino rogov. Kopač in drug. Zg. Šiška pri Ljubljani. 1653

POSESTVO V OKOLICI CELJA,
MARIBORA IN PTUJA

oddaljeno največ pol ure od mesta, in da se lahko redi do štiri glav živine, in hiša prostorna. Naslov Josip Sovdat, na postaji, Novomesto Dolenjsko. 1652

Službe:

POSLOVODKINJE IN PRODAJALKE

za trgovine (podružnice) z mešanimi blagom, popolnoma izurjene moči, z večletno prakso, katere imajo veselje za na delo in znajo tudi same kuhati. se išče. Franc Dolenc, Kranj. 1651

TRGOVSKI POMOČNIK

priden in znesljiv se takoj sprejme kot prva moč. Naslov v upravi »Jugoslavije« v Ptuj, Prešernova ulica. 1650

ENERGIČEN EKONOM

absolvent gospodarske šole v Mariboru z 2 letno prakso želi vstopiti takoj v primerljivo službo. Ponudbe na upravo lista pod »samostojna moč«. 1634

IZJEMNO DROBNARSKA HIŠA
samostojna slovenska in nemška korespondentinja, ter zmožna stenografije in strojepisa se takoj sprejme. — Golob et Ko. tovarna kem. izdelkov Ljubljana - Vič. 1638

POTNIK

za drobnarstvo, galanterijsko in pletenisko branso, dobro vpeljan v Slovenijo in na Hrvaškem, se išče za večjo galanterijsko trgovko v Sloveniji. v istem podjetju se rabi tudi

PRODAJALCA

za detaljno trgovino v enaki branši; ponudbe naj se pošljejo na uredništvo časopisa. 1626

Razno:

IŠČE SE DRUŽABNIK

za otvoritev dobičkanosnega podjetja, edinega te vrste v Sloveniji. Potrebna glavna 50.000 K pod zelo ugodnimi izled. Ponudbe na upravo lista. 1639

Večja trdka v Ljubljani išče perfektne
knjigovodjo (ev. knjigovodkinjo).

Nastop takoj. Ponudbe pod »AUTO« na zmožno družbo ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Gonilni jermeni

IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Naznanilo!

Naznanjam cenjenim veletrgovcem in mlinarjem, da sem otvoril komisijko in agenturno trgovino z vsemi deželnimi pridelki, kakor pšenico, moko, ovsem, mastjo, slanino itd.

Preleham tudi v komisijo v moje skladišče razno sveže sadje, ter kolonijalno in špecerijsko blago.

Naročila se bodo strogo, solidno in točno izvršila, za koja se Vam priporoča

Jakob Hemler

Novi Sad, Bačka, Futoška ulica 56.

JANCIGAJ & GAGEL
LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 8.

priporoča bombaž za pletenje nogavic v vseh barvah in debelosti, najtežje športne čepice od 40 K naprej, 835 kakor tudi različne čevlje in gamaše po najnižjih cenah.

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo!“

Oklic.

Dne 11. VIII. 1921 ob 9. uri dopoldne se vrši v Ljubljani v Gorupovi ulici št. 3/III. nadst. prislina sodna javna dražba premičnin v stvari E 1063/21. Prodajale se bodo fine, mobilije dragocene slike, krasne preproge, porcelan itd., na kar se občinstvo opozarja. Podrobnosti se izvedopri podpisnem zastopniku zahtevajočega upnika.

Dr. Ivan Lovrenčič, notar
Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

Večja množina odpadkov

od belega papirja

se prodaja.

Porablivo zelo za mesarje, delikatese itd.

Natančneje v upravi lista.

Oglejte si

na Mestnem trgu št. 13 v drugem nadstropju od 11. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne ob delavnikih: pohištvo, preproge, slike, glasovir, lestenec, vaze, stenske ure itd. kateri predmeti se veled preselitve prodajo.

Prodajalko

sprejme takoj modna trgovina Kette, Ljubljana.

STREŠNO LEPENKO,

lak za konzerviranje z lepenco kritih streh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbolini), watproof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strešno opoko, apno, cement in druge stavbinske potrebščine dobavlja

Ljubljanska komercialna družba

Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

Spretno prodajalko

slovenščine in nemščine zmožna se takoj sprejme.

Luka Putan, Celje

trgovina s drobnarjstvom, pleteninami in modna trgovina.

Novo za otroke!

„MLADA GREDA“.

Cena 40 kron.

ZVEZNA KNJIGARNA, Ljubljana

Wolfova ulica št. 1.

„Primorske pesmi“

„NARCIS“

Spisal IGO GRUDEN.

Broširan 24 K, vezan 30 K.

Izdala in založila

Zvezna knjigarna, Ljubljana,

Wolfova ulica št. 1.

Viktor Horvat

pletarski mojster
Radovljica — Gorenjsko.

Priporočam svoje pletarske izdelke kakor potne kovčge, košare, vseh vrst mize, stole, cvetlične košare, mizice za ročna dela, kakor tudi vsakovrstne izdelke iz rafije.

Moji izdelki se dobivajo v Radovljici št. 24, v Ljubljani Stari trg št. 21, kjer se tudi vsa naročila sprejemajo. Trgovci na debelo znaten popust. Za obilna naročila se priporoča

Viktor Horvat.

Dobra pisarniška moč

se išče s šolsko izobrazbo, izurjena v strojepisu in računstvu.

Ponudbe s prepisi spričeval je poslati Rudniškemu ravnateljstvu, Trbovlje.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice zapis. izvedenec dež. sod. Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Najslovitejši klavirji, pianini in harmoniji, Förster, Bösendorfer, Heitzman etc. na obroke in posodo!

Velikanska zaloga violon, strun in vseh glasbil.

Prodaja en gros in detail. Največje in najsposobnejše podjetje v Jugoslaviji.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopju. LJUBLJANA

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.